

*Янчук Ольга Олександрівна
студентка 1 курсу магістратури,
спеціальність 013 «Початкова освіта»,
Рівненський державний гуманітарний університет*

*Науковий керівник:
Бричок Світлана Борисівна
к. пед. н., доцент кафедри педагогіки початкової освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет*

ДЗЕРКАЛО НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В НАДБАННЯХ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

*У наших школах не повинно бути нещасливих дітей, душу яких гнітить думка, що вони ні на що не здібні. Успіх у навчанні – єдине джерело внутрішніх сил дитини, які породжують енергію для переборення труднощів, бажання вчитися.
В. О. Сухомлинський*

Сьогодні, втілюючи в життя нову освітню реформу, не можна залишити без уваги надбання нашого великого вітчизняного педагога – Василя Олександровича Сухомлинського. Адже, говорячи про мету Нової української школи, а саме створення такої школи, до якої учням приємно буде ходити і є однією з ідей педагога.

Школа Сухомлинського була спрямована в майбутнє, його педагогіка – це педагогіка серця: «Я зрозумів, щоб стати справжнім вихователем дітей, треба віддати їм своє серце ... Любити дитину - місія педагога», – так писав Василь Олександрович у своїй книзі «Серце віддаю дітям». За таким законом жило його велике серце.

У педагогіці поняття «навчання» завжди трактується, як складний, цілеспрямований процес розвитку й формування особистості.

У школі дитина повинна почуватися вільно і комфортно. Вона не може бути щасливою, коли їй нецікаво, нудно та врешті-решт не комфортно проводити в стінах класу більшу половину свого часу, адже має відчуття, що не в силах опанувати весь навчальний матеріал, який щоденно «викидають» на неї. Зробити учня задоволеним та щасливим в школі означає найперше допомогти йому вчитися. Навчання не має втішних результатів, якщо завжди диктувати учневі «Вивчи, запам'ятай, зроби!». Ще колись, В. О. Сухомлинський виступав проти зубріння. Вчитель повинен розуміти, що учень має засвоїти, а що запам'ятати в процесі виконання вправ, повторів тощо. Школа має ніби два крила. Одне несе навчальну функцію, а інше – виховну, і важливо дотримуватись рівноваги.

Важливе місце він надавав слову вчителя. Адже, вважаю, що саме слово є найпершим кроком і поштовхом до думки учня. Великою бідою, вважаю педагог, є невміння підібрати правильні слова, які б знайшли шлях до серця дитини. «Слово – найтонший дотик до серця; воно може стати і ніжною запашною квіткою, і живою водою, що повертає віру в добро, і гострим ножем, і розпеченим залізом, і брудом... Мудре і добре слово дає радість, нерозумне і зле, необдумане і нетактовне – приносить біду. Словом можна вбити й оживити, поранити і вилікувати, посіяти тривогу й безнадію і одухотворити, розсіяти сумнів і засмутити, викликати посмішку і сльози, породити віру в людину і посіяти зневіру, надихнути на працю і скувати сили душі...» [5, с. 279].

Головне місце (у педагогічному процесі) у педагогіці Василя Олександровича належить особистості школяра. Дитину, він розглядає як індивіда, із своїми живими думками, почуттями й поглядами. Кожна дитина, наче цікавий, та ще невідомий світ [4, с. 346]. Концепція «Нової української школи» спрямована саме на принцип дитиноцентризму. Цей принцип спрямований на особистість дитини, яка стоїть в центрі, навколо якої взаємодіє педагогічна освіта. Завданням педагога є розвиток здібностей та інтересів учня, зацікавлення у навчальному процесі, плекання бажання самовдосконалення та саморозвитку. Новою школою передбачено розкриття потенціалу кожного учня [1, с. 18].

В основі педагогічної теорії лежить педагогічний оптимізм і любов до дітей, формування ідей добра, милосердя, народності виховання. Одним із завдань педагога, вважаю виховання дитини, яка самостійно мислить, має свою особисту думку до навколишньої дійсності, відповідальна перед своїми рідними, друзями, суспільством та в першу чергу перед власною совістю. Звідси головна мета виховання - цивільно-патріотичне формування особистості. Сухомлинський вважаю, що сутність виховного завдання полягає в тому, щоб погляд на світ висловлювався не тільки в умінні пояснити сутність явищ, а й у практичній діяльності, у праці. Нині, освітня реформа реалізує цей погляд у соціально-громадянській компетентності.

Вчитель повинен допомогти віднайти кожному своє «я», допомогти розкрити ті сторони, які можуть досягти вершини розвитку, проявити себе, відчутти себе духовно багатим та унікальним, не обділеним у цьому світі. «Школа – не комора знань, а світоч розуму. Усі діти не можуть мати однакові здібності. І найважливіше завдання школи – виховання здібностей», – вважаю педагог.

Перед учителем, виокремлював два головні завдання. Перше: донести до учнів необхідні знання. Друге: навчити учнів самостійно збагачувати свої знання, саморозвиватися та уміти навчатися впродовж життя використовуючи скарбниці людської культури. Тому, як бачимо і в цих поглядах педагога відображено одну з ключових компетентностей НУШ.

Нині, у школах запроваджують уроки просто неба. Проте, в 1953 році Василь Олександрович влітку почав готувати дітей шестирічного віку до

школи, організувавши «Школу Радості». Ця школа була просто неба. Значна частина занять проходила за межами класу, на природі. Він проводив різноманітні уроки. Діти брали з собою їжу на природу. Велика увага приділялася фізичному вихованню дитини. Діти вчилися рахувати, писати через гру. На цих уроках вчитель учив дітей мислити, спостерігати за навколишнім середовищем. Педагог учив їх відчувати і бачити красу навколишньої природи, берегти її. Відтак, можемо провести паралель ще з однією компетентністю – екологічною грамотністю та здоровим способом життя.

Однією з умов розвивального навчання, яку розглядав В. О. Сухомлинський, є співпраця учнів, батьків та педагогів. «Тільки разом з батьками, спільними зусиллями, вчителі можуть дати дітям велике людське щастя» [3, с. 29].

Саме педагогіка партнерства, про яку ще колись писав Василь Олександрович Сухомлинський є ще одним з ключових компонентів формули Нової школи. Адже, саме сім'я виступає першочерговим середовищем, у якому відбувається соціалізація дитини, основою її психологічної підтримки, засобом плекання та передання культурних цінностей.

У Новій школі прагнуть бачити творчого, активного вчителя, який постійно працює над собою. Підготовка до уроку вимагає чималих зусиль. «До хорошого уроку учитель готується все життя», – стверджував педагог. Якщо ж вчитель буде «горіти» жагою до знань та творчо мислити, то і учні будуть мати цей вогник.

Як бачимо, розглядаючи провідні ідеї великого українського педагога, Василя Олександровича Сухомлинського, ми можемо провести чіткі паралелі із освітньою реформою нині. Тому формула Нової школи – це практика Павлишської школи, це ідеї педагога, які нині впроваджують у життя ХХІ століття.

Список використаних джерел

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch2016/konczepczija.html> (дата звернення: 22.11.2019).
2. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. - К.: Рад. школа, 1978.- 263 с.
3. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5 т. – Т.3. – К.: Рад. школа, 1977. – 659с.
4. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям: Вибр. твори : в 5-ти т. Т. 3. – К.: Радянська школа, 1977. – С. 5–279.
5. Сухомлинський В. О. Як добитися, щоб слово вихователя доходило до серця вихованця: Вибрані твори : у 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 2. – 669 с.